

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 89 ◆ Четвер, 9 травня 1991 року ◆

Ціна 5 коп.

З ДНЕМ ПЕРЕМОГИ!

ПОЛЯ ПЕРЕЛІТНИХ СОЛДАТІВ

Можливо, хтось бачив по
телевізору останню передачу
«Поле чудес» — напередодні
нинішнього свята Перемоги.
Грали — ветерани війни!
Камусь же спала на думку
чи існує — на перший погляд
недопустимо-святотатська,
як же, сиві орденосносці і —
рулетка! — але, коли все
почалося й закрутилося, стало
зрозуміло, що все чудовий
не просто добре,
а якнайкраще. Бо вони не
виступили з традиційними
осенніми слогадами, дехто
з них взагалі працював
мовчки. Але в цьому
зосередженому мовчанні
вони якраз і були
солдатами. Тими простими
солдатами, котрі чотири роки
грали в рулетку зі смертю
і творили чудеса на полях,
які аж ніяк не назвеш
полем чудес. Тими самими
солдатами; з погнонами
котрих (навіть — без личок!)
мусили рахуватися генерали
і моршали всіх тодішніх армій
світу.

Отож, для них не мовина —
зрати в рулетку, не знаючи
ключового слова чи бодяг
літери.

На цьому знімкові —
легендарний льотчик Михайло
Дес'ятев, той самий, котрий
по чужому літаку змінив
піднятися з чужого льотного
поля й перелетів з полону
на острові Узедом — до
своїх. Оцінити той переліт
під силу хіба що перелітним
птахам. Може, через те
звання Героя він отримав
далеко не одразу. Втім, хто
відає, де йому було важче,
там, чи — отут, коло могил
бойових побратимів,
похованих у Польщі.

(Продовження на 3-й сторінці).
Фото Олександра
КЛИМЕНКА.

Телеграфним рядном з Харківщини

ЛЮБИШ КАТАТИСЬ...

У проміжні везлозоду — харчі на буди-жний см. Все це дістали в обмін на надані везлозоду. Є угоди з Дніпропетровською, Запорізькою областями, Криворізькою, Краснопільською, а районом Харківщини. За перший квартал везлозоду придбали продуктів на 164 тисячі карбованців.

КУПЕ Є. А ДЕ МОЛОКО?

У південь Богородицького райкомісному і райкому профспілки агропрому є термій «Купе-5000». Тобто, дозвільно-заступничий не просто дотримувалися умови, а є шестифутовий над відстанню, везлозоду ік на сім рівнем. Не жаль, бо району надові аплек до 7 кілометрів на корову, мають везлозоду радгоспів «Віктисинський», «Ілєвський» кожній знаменити.

МИМ КА ПОЛІХ

З тривогою вийшли в поле збирати, як ентимет, баг помістив ставки коні! Особливо важко тріахторам Т-150. Заступник голови агропрому Райкомісному району М. Циганюк вважає: сучасне техніку для села — то міль уповільненої дії, заважає під економіку господарств.

НА БАРИКАДАХ ЧЕКАЮТ МІНІСТРА

Відрізок автомагістралі Київ — Ростов-на-Дону згідно з проєктом перетне село Шерівку через по центр. Роботи тут вже розпочали і, згідно з рішенням не відступати до села. Шерівці вимагують зустрічі з міністром. Була начебт та експлуатації автодороги УРСР. Ще не надано відповідного жито, яке перетинає село. А тепер — чекають міністра.

Іван ШКВАРКО.

Коротко

НОВЕ В ПЕЙЗАЖІ

Новобудовами криворізьких не здивувати. Та ця і для них незвичайна: споруджується Свято-Преображенський собор. Дея його храми, нижній і верхній, дозволяють зробити прийняти майже п'ять тисяч прихожан. Собор вичитимуть «дев'ять куполів з хрестами, а окремо стоїтиме дзвіниця. Чимало підприємств міста — «Криворізьсталь», плавильні і пивничий триніо-зобачувальні комбінати, везлозоду об'єднали, рудник Імени Кірова, коксохімізавод та інші — допомагають коштом і будматеріалами. Зі згоди, яким бач, своїх трудових колективів.

Микола МИНОЛЕНКО.
Кривий Ріг.

Реалії

«ОЦЕ ХВІРМА!»

Сенсаційна звістка про підняття з дня ринку важкого бойового танка, що затонув у 1944 у році під час «заклипання» Корпусу Швейцарського котла, облетіла востані минулого року чи не весь Союз.

Це не скаргоди знаменитий трофей села Теленного, що на Черкащині?

Ось що розповів голова правління місцевого колгоспу, організатор і катимісник безпрецедентної операції на річці Сухий Ташлик, Іван Богун.

Разом із своїми мирни-

ми «братими» — тракторами такій стоїть у колгоспний майстер, чекуючи господаря. Машина канадського походження, випущена компанією «Канадін пасіфік реїл», Броньований «Валентайн-7» — пролежав у болоті на глибині 7 метрів 46 років. Коли ми його витягли (а це обійшлося колгоспу в копійки), бо наймали найопукішіх тагачів (як нранні), то побачили, що машина у повній бойовій готовності. Віськовим ми передали обсерваторію, а акумулятор дістався колгоспному енергетикові Петру Герасименку.

Петро, обчиствивши від му-

лу акумулятор, поставив його на свій «Запорізько», сім і... поїхав з першого обертю.

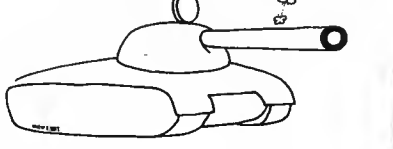
Оце хвірма! — цмокалі захоплено устлі дідки. Потім сілграді і колгоспу за'язалися з канадською компанією, яка благополучно перевезла всі піднятий криз і навіть розквітла. У відпо-віді телеграма: «Приймаємо!».

Так у Теленному побували представники «Канадін пасіфік реїл» — Лянгула Андре, Сен-П'єр Андре, Джен Шарпей. Один з гостей свого часу складав такі танки...

А нещодавно канадська сторона повідомила: незалежно від того, чи проласть іїа колгосп танк чи ні, та за шанобу і гостинність, компанія дарує господарству м'ясний цех для виробництва ковбас і запрошує черкашан відвідати цього Лянгула.

Ось така історія з танком-ветераном. Вітім, вона ще не скінчилася, бо придбати ряд музеїв Закарпаття, Європи.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Кам'янецький район
Черківська область.
Мая. Сергія ФЕДЬКА.

Майстри своєї справи

БЕЗ ПОЗОЛОТИ, АЛЕ З БЛИСКОМ...

Трапилася нагода, тема знайшлася прямо в редакційних коридорах і, як мовить, пішла в руку. Група млярів-реставраторів якое не помітно, неважливо роблять тут своє діло. Ремонтує ють інаше незатишне приміщення, що колись називалося школою. І хто тільки придує таку казарму? А як діти тут вчилися, не втамуло. Кажуть — не одне покоління зціди вийшло. Та час такі спрацював не жарно, і школу віддали під редакційний корпус комбінату друку «Радянська Україна». Вітім, як була і

Зверніть увагу

А!»

поставив
Запорозьськ»,
з першогоі — цмока-
мід дядьки.
і колгосп
адської ком-
попучно пе-
востний криз
ла. У відпо-
«Приймає»ному побува-
«Канадів
Лянглуа
ер, Андре,
Один з гос-
кладав такіканадська
ла: незалеж-
продасть її
ні, та за
дість, компа-
дарству м'я-
обництва ков-
черкацян
іта Канаду.
ія з танком
она ще не
прдбати ре-
бажання і
ної Європи.АРЕНКО.
район
ласть.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

ФЕДЬКА.

Радою Міністрів УРСР 23 нвтія ц. р. видане розпорядження № 144-р. Воно стосується проведення весняного призову. Згідно з цим документом, Рада Міністрів Кримської АРСР, обласним, Київський і Севастопольський місцеві виконавчі органи повинні забезпечити ряд умов. По-перше, призовники направляються на службу до частин, розташованих на

ВЕСНЯНИЙ ПРИЗОВ

Україні, а за її межі — тільки за добровільною письмовою згодою. Ті, у кого члени сім'ї загинули чи стали інвалідами на військовій службі, від призову звільняються. Хто має дітей віком до 3-х років, отримує відстрочку. Призовники, потерпілі внаслідок чорнобиль-

ської катастрофи, проходять службу у частинах, не пов'язаних з ядерними установками чи іншими джерелами іонізуючого випромінювання та не розміщених на радіоактивно забруднених територіях. Підкреслено, що такі вимоги виходять з Денарації про державний суверенітет України. Документ підписано заступником Голови Ради Міністрів УРСР К. Масином.

Продиктовано в номер

Два погляди на події в Закавказзі

За повідомленнями засобів масової інформації, на кордоні між Вірменією та Азербайджаном відбуваються справжні бої із застосуванням танків, артилерії та вертольотів. Як оцінюють ситуацію, що склалася в Брєвані та Баку? Кореспондент «Голосу України» зателефонував до цих міст.

Ось що сказав йому співробітник газети «Голос Арменії» Арам Калантар:

— Обстановка на кордоні з Азербайджаном погіршується. Прочитую вам останні повідомлення, які надійшли до нашої редакції: «Ноемберян. 16-та година 7 травня. У селі Барекашаван висадився десант. По-звірячому побити службовці протигравдові служби. Горіс. 16 годин 25 хвилин 7 травня. Шість сіл Горіського району піддаю масованому обстрілу з вертольотів. Військові, шукаючи неіснуючих бойовиків та склади зброї, б'ють мирних жителів, грабують будинки. Внаслідок цих бандитських акцій є поранені, вбито одну людину. Ні на які переговори десантники не йдуть. У селі Корнідзор взято ааложника-

ми 11 чоловік. Беззаконня продовжуються. Іджеван. 11-та година 8 травня. На село Кіранц здійснено напад. З п'яти вертольотів висадилися десантники. Їхні дії постійно підтримуються вогнем з повітря. Жителі села налякани, оскільки військові, постійно загрожуючи їм, вимагають здати зброю, якої вони не мають».

— Арам, як ви особисто оцінюєте те, що відбувається на кордоні?

— Як на мене, то комуністичний режим Азербайджану, повністю підтримуваний центром, веде неоголошену війну проти нашої республіки. Більше, проте, не коментуватиму подій. Адже я, так би мовити, зацікавлена сторона, і мої слова можуть бути неправильно витлумачені читачами «Голосу України». Втім, те, що зараз відбувається, — це війна.

У Баку до телефону підійшов кореспондент агентства «Азінформ» Сабір Мірзоев:

— Сьогодні становище на вірмено-азербайджанському кордоні є відносно спокійним в тому розумінні, що в більшості районів припинилися

обстріли прикордонних сіл з боку Азербайджану. Проте вчора та позавчора вони були дуже інтенсивними. На жаль, на 13-ту годину за бакинським часом ми ще не одержали повідомлень з Нахічевані, де не все спокійно.

— Я щойно телефонував до Брєвана. Там дотримуються думки, що центр і армія в цьому конфлікті підтримують саме Азербайджан. Повідомляють, що, мовляв, війська «повують» єврейські села, знищують єврейські селення...

— Хіба вам могли сказати щось інше, якщо вже протягом чотирьох років з Вірменії йде дезінформація на всю країну! Поміркуйте самі, хіба може інакше бути утримання військ? Атримувати тільки якусь одну союзну республіку в таких умовах? Військові одержують накази з Москви, а не з Баку. Зараз вони сумлінно виконують свої функції з метою розроблення незаконних військових формувань вірменських бойовиків. Тим часом наше МВС та інші правоохоронні сили захищають виключно азербайджанські прикордонні села.

Телеграфним рядком із Сум

ТРЕМТІТЬ, ПЕНЬКИ

До реєстру внаходів світового значення занесено машину для зрізування пеньків, сконструйовану головним інженером ВО «Сумліс» В. Прокопенком. Агрегат незамінний при підготовці виробок під нові насадження. Цього року житомирський завод «Спецлісмаш» вилучить першу партію агрегатів.

ЧИ МАЄТЕ «СОВІСТЬ»

Відники всі сумчани можуть ствердно відповісти на це запитання — саме так називається нова газета обласного відділення Фонду милосердя і здоров'я.

СЕРВІС І БАНДУРА

До німецького міста Целле їздила група сумських офіціантів, нухарів і... бандуристів, викладач музичних шкіл. Вони працювали у тамтешніх ресторанах денна укрїнською мовою, а за-разом вивчали науку європейського сервісу.

ПРИЙШЛИ ЯЗИЧНИКИ ДО ХІМІКІВ

Фольклорний шоу-театр «Кітська Русь» має в репертуарі лісні, танці та ритуальні ігри слов'ян часів язичництва. Він має статус професійного, а утримується на кошти виробничого об'єднання «Хімпром».

КОМУ НЕ СПИТЬСЯ...

...той може звернутися до обласної бібліотеки імені Крупської. Тут будь-яку книгу чи журнал, що користується аксіотетним попунктом, вам залюбки видадуть — на ніч.

І ЗНОВУ ПРО СОВІСТЬ

Зарічний райнарсуд, розглянувши справу завідувача магазину № 126 т. Дудинця, який величними партіями збував горілку заїжджним номерам, а мав на цьому 3.595 неробованців хабарів, виніс вирок, одразу ж опротестований прокурором: «внявності», що «локаряння» — нікче межі, передбаченої законодавством. Що б то значило?

Віталій МАКСЮТЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Реклама

Комерційний центр «Черкаси-Головпостач» запрошує взяти участь в ярмарку по реалізації продукції виробничо-технічного призначення, який відбувається 16—17 травня в Черкасах по вулиці Ільїна, № 228, в Будинку офіцерів.

Учасникам ярмарку надається можливість продати або придбати необхідну продукцію. Ми раді вітати вас на ярмарку і готові подати необхідну допомогу.

Довідки по телефонах в Черкасах:

47-74-07, 47-34-86, 45-82-21.

Випереджаючи подію

У КОСМОС — ЗА СПРАВЕДЛИВІСТЮ

На 18 травня намічено старт радянсько-англійського екіпажу: на орбітальному номіналісі «Мир» працюватиме британець Елен Шарман, а командир основного екіпажу — мій земляк, 35-літній підполковник Анатолій Арцебарський. Він родом з робітничого селища Прояної, що у Понорівському районі на Дніпропетровщині. Ця сім'я тут добре відома. Павло Карлович, учасник і інвалід війни, та його дружина Марія Василівна весь він працювали у ВО «Прояно-анолін», виховали трьох дітей — Любу, Павла, Анатолія. Останній змалу захоплювався аеромоделиз-

мом і спортом, вчився в Харківському вищому військовому авіаційному училищі, служив льотчиком-випробувачем та інструктором. Хочеться побажати землякові щасливого польоту і м'яного приземлення. Якщо все буде гаразд, Анатолій Арцебарський відновить історичну справедливість: адже Дніпропетровщина, проєктуючи і будуючи космічні кораблі, досі не мала «свого» космонавта.

Микола НЕЧИПОРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Дніпропетровськ.

ПОДОРОЖ НА

З кожним роком у часі ми все далі та й далі йдемо від воєнної доби. Виросло нове покоління людей. Для них війна — це наші спогади про неї. А нас, учасників цих історичних подій, стає дедалі менше. Але я переконаний: час не владний над величчю всього, що ми пережили у війну. Це був надзвичайно тяжкий, але й дуже славетний час. Людина, яка пережила кожну раз велику випробування і перемогла, буде все життя потім черпати сили в цій перемозі.

Маршал
Г. ЖУКОВ.

но через місяць мені подарували мотосило, і я з одним товаришем вирушив у путь. Хоч та путь не була відома нікому... Коли нас підбравали партизани, викликали літак. Літак доставив у Москву. Ну, там лікування у госпіталі... Товариш, який зі мною йшов, скоро відлучив і поїхав на фронт. Мене ж направили в резервний полк, до Казані, де я був аж до 1944 року і звідси по інвалідності демобілізувався. Незабаром на кепське здоров'я, пропрацював до пенсії. З бойових нагород маю орден Червоної Зірки.

Тепер уточню. «Вісенькою Катериною» була Катерина Самосюкіна Дворник (у школі куховарка). «Оленюшкою з нісками» — Ольга Степанівна Комащенко-Мухіна (працювала як сандружниця).

До речі, про подальше призначення Ольги Степанівни. Не всі виходили з Червоноармійськ, як от Чулюков, рушили до

руночів, в тім, що після відходу РСЧА я був тяжко поранений на хуторі Артемівці Кучавіського сільради. На цім же хуторі я був підбраний Савдою Степанівною документами — червоноармійською книжкою, комсомольським квитком і профквитком... Тов. Горюнович мене послала у гр. села Кучавова Дворника Павла. Вона поставилася до мене дуже милу... Завдяки їй мого життя врятоване. Тепер працюю головою сільради с. Корчівна Черняхівського району Нинішньопольської області. Закарчував А. К.».

Отже, фельдшер Е. С. Горюнович — ось хто був організатором і «головним лікарем» радильного польового шпиталю у глибокому німецькому тилу. А допомігав їй Лаврентій Гаврилович Білий, директор семіччини. Ну, й дідусь. Ті, котрих вже названо, і ті, яких не названо.

льми тих меднаментів у сільському медпункті? Добре, що хоч наберили на розбитий санібат. Там справді були деякі запаси. А так без кінця прали брудні бинти, перем'яляли хлопців равкою білізною, рушниками... Хвалити Бога, німці не навідувалися в село місяців до двох. Забули, чи було не до того... І ми поставили на ноги майже всіх.

Роповідати мені багато. Як Ганна Андріївна Лушак прала за один вечір до ста пар закривавлених білизни, доглядали про щому вдома за трьома пораненими: Олексієм Родюком, Дмитром Тулушевним та Санком Крутських. Як з допомогою єдиного військового санітара Савди Степанівни робила хірургічні операції, на які б не зважився в стаціонарних умовах досвідчений лікар. Як тили, хто просив, видавала дощукі за шпиталем Кучавівського медпункту і власним

ПІСЛЯ ОТОЧЕННЯ

Ім треба було прорватися. Йти з оточення. Тож биляси на смерть. Та що могли влітати кілька озброєних трихліпцями частин з моторизованою, сп'янілою від перемоги ордою?

— Після того побойща, — згадували жителі села Кірово, — ми довго не доляли в'юнів, — вони тхнули трупиною.

Але мова не про мертвих. Мова про живих. Поки що живих. Фашист калівався. Поклялися в болоті кілька тисяч наших хлопців у півностах, він подався на схід. І от поранені, коналі, чекали на німецьких тилівників. Як ті пристрілюватимуть їх, добаватимуть.

Та що їй? Замість зондеркоманди до них наближалася...селіня. Хто з вітром водички, хто з рушничком, хто з хлібною. Під'їхало кілька колососних під'їзів. Аби мертвих вивести до братської частини, а живих — у село. Ніби то було не в глибокому німецькому тилу, а на цюнобі відбитий у ворога територію.

«Нас, — писав колосний боєць третього дивізію військ ППО, а нині лексіонер із селіня Михайліяни Алтайською краю Ф. П. Чулюков, — розмістили коло в школі, кого в хатах колососників. Я потрапив у школу. Ми лежали пошом, і нас доглядали дві дівчинки — Оленюшка Катя та Оленюшка з нісками... А з Кучавова (дововна назва села Кірово) ми йшли, як тільки спиналися на ноги. Приблиз-

партизани. Чимало, рятуючись, розбрелися, хто куди. А дехто й пристав до кучавіських дівчат. Так привабило «Оленюшку з нісками» здобуло російське продовження — Мухіна. Кажуть, Ольга Степанівна йшла з чоловіком у партію. Мала діточку. Та загнув він. Вже коли вдарує щипов на війну. І тоді з нею одружився його брат. Знову пішли малата... Проте і щого Мухіна скосила смерть — від півкоб хвороби. І коли я фотографував стару, вона горювала сама. Роду Гізілієв, розлетілися по світу сини та дочка. Залишили. І важко навіть сказати, коли й було тяжче — тоді, як, ризикуючи втрапити до Бабіного яру, доглядала солдатників чи тепер?

Але головною героїнею цієї страшної оповідей була тієї жінка.

«Здрастуйте, Савдо Степанівно Горюнович... Ви, певно, мені погано пам'ятате, а то я їй забула. Це пишу я, поранений серпант, якого він лікували в школі, а потім у колососника Пашенця Родіона Павловича. Спасибі вам усім за допомогу в сорок першому. Страшно навіть погадати, що з нами, пораненими, було б, аби не ваші золоті руки... Як покнявате? Писіть. Приїздіть. Кофанов І. С.» (Далі — московська адреса).

І ще один лист. Сказати б, не лист — документ.

«Довіда, видана фельдшеру села Кучавівського району Е. С. Го-

Іх бігати. Медальми «За оборону Києва» та «30 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні» у селі Кірово нагороджено понад тридцять осіб. І майже всі — жінки. А як же він? — спитав я Савдо Степанівну про найголовніше. — Не боляси?

— одухотворена, красива навіть у старості жінка за мислено сказала:

— Боляси. Але не за себе — за поранених. Солдатиків лежало кілька сотень. І переможного матеріалу, звачайно, не вистачало. Си-

нішником. Як, зрештою, через кілька років колосці через село. Вже в складі наших регулярних частин. І були слізою, облівом, обиди рідчисті, та листувалися. Що, слава Богу, й забулося.

Кірово — село милосердя. Недалеко від дуги, де загинули тисячі оточених, стоїть броневоє солдат. Сумув над братською долею. А поруч з ним, а можливо, й трохи далі, за залізничними коліями, у відкритому степу уявляється інший пам'ятник — добрий, мужній і неможовно терплячий український селянин, у відкритому степу, звачайно, не вистачало. Си-

На знімку:

● Е. С. Горюнович. Її назвали «головним лікарем» кучавіського шпиталю. А ще — сопільською метрією.

● О. С. Комащенко-Мухіна: «На мою згадувати ту страшну пору без болю, без спів».

● У цій школі лікували поранених.

Володимир ІВЧЕНКО,
журналіст.
Фото автора.

Кірово
Бориспільського району
Київської області.

ПОЛЯ ПЕРЕЛІТНИХ СОЛДАТІВ

[Закінчення. Початок на 1-й та 3-й сторінках.]

А он, во шось — знову воя, ті самі латинки.
Ця — Асав, а Миченчик.
Оті шось було комсь, іхлім в'ютилі полям, і ворог ніяк не
міг здогадатися, звідки ж підіймаються у повітря мітани у цих
місцях і куди потім сідають після бою.

А ви кажете — рухайтеся...
На останім — ще один пречайний зліток: номовники Сузов —
з ветеранами Польської Армії Крайової, — арий, що не буде
дружньою нам тоді. Але ж кожному — ноліткою. А солдати —
вона просто роблять діло, і добре нам'яють, що після всього
тільки душі злетіли в одне місце, де не було ніякої фронту...

Віталій ЖЕЖЕРА,
Фото Олександр КІМЕНКА.

Спогади ветерана

ОДИН ДЕНЬ У ПІХОТІ

Точного часу атаки ніхто не знав. Тому коли смерков, солдати розповзалися по долині в пошуках невисоких кущів і сухої трави для підступки в сиріх окопках. Було тихо, мовби й не в війні. Більшість солдатів зляглися спати з раннього вечора.

Десь о пів на п'яту ранку за півгодини загло, забувало, загукотіло, а попереду, на високому березі Пруте, з'явилася зграя.

Доки бігли, зачумлені солдатівки сном на передовій, примидали, що й до чого, з глибоких наступальних позицій, з-за півгор'я, прірва саперна рота. Вони доставили плавзасоби й підручний інвентар для переправ.

Артилерійський концерт тривав хвилини двадцять. Не встигла тиша опуститися на береги, як з околиць вибухнула артилерія, і артилерійські пістолети, з криком «Ура-а-а-а», побили задовж берега. За нім — ще «ура-а-а-а-а-а». Навесні, з «ура-а-а-а-а-а», зазвучало, де на той час знаходилася комісар. А з іншого боку окопів швидко просувався комбат, і швидко мотюкаючи, підіймав жовті бачки в атаку.

Сапери встигли навести понирілий міст тільки до середини ріки.

І вразом, лише десять секунд, відразу ж, відразу ж, з протилежного берега світло аеродромних прожекторів. Над головами піхотинців засвітилися кулі з снарядів. Ріка заміліла, зашуміла, заплинцала, імпаніла, не бачачи приймати в своїй нещасті його стільки людської крові.

Через стрілянини й вогні нічогіт не було чути ані крику поранених, ані лайки майже бомбівників від цього жаху солдатів. Люди вухами виповзли на берег і заволодалися на дно мілких канав.

Лежати допіки, тому злентиння-відповіді звучали глухо, уривчасті, знехоті.

Всіх живих після атаки залишилося менше половини батальону. Та й ці половини — майже всі поранені. Санітструктор сержант Бірлов, не знаючи атомів, переважала біжці.

Комісар зібрав декількох молодих командирів. Іхня «військова рада» вирішила чекати вечора. Вибрали добровольців для пошуку штабу бою.

Вже сідало сонце. Бою надовжину тихо і кресиво. Рамком з кулеметного відділення постів на весь зріст бликий богатир сержант Микита Рабов. Він перемігався через бруствер свого неглибокого окопу. Випиралися, оглядає на всі сторони.

— Ох-о-о-о, — з викиданням сивису німецький міномет, і декілька мін б'ють улітку на околиці Рабова.

— Гади! Наволодні! Да! Добі бою горішки, — озирнувшись у бік німецьких окопів, закрякав кулеметчик. — До вітру пущі!

Ратовав настала тиша. Німецькі солдати з цікавістю поблизували окулярами, біноклями, стереобрунами. Над їх околицями вибухнула гомариний сміх.

«А це ти бачи, ніччемо фашистів!» І радісно, переможно розсміявся й Микита. Наволодні проліталися обличчя.

І ці миті літ черги з крупнокалібрного кулемета пролинали спину Микити. Рабов знімався, зойкнув і упав обличчям на бруствер.

Над Прутом одні десь вогні. Микита ще одне десь вогні.

Володимир ЦЕТНИЙ, ветеран Великої Вітчиної війни.

СОЛДАТИ — НЕ МАРШАЛИ...

До редакції звернувся ветеран Великої Вітчизняної, Ісакій Дмитро Панасович Надей: «Мій «Запорожець» — це мої ноги. Машини не рухались — і я не рухався. Замовив у майстерні «Послуги» двигун і коробку передачі, бо старі повністю вийшли з ладу. І ось чекаю п'ять місяців... Через це змушений залишити роботу. Прошу допомогти. Д. Надей — колишній фронтовий розвідник».

Я на мене, ще й довгий досвід, щоб такий людина допомогли, аніжшавши. Та ось що відповів мені в «Послугах» (будинок у Соколі магазин, який надсилає Ісакію записки до «Запорожця» поштою) заступник директора Олександр Таран: «Замовлення товариша Надея Д. П. на двигун з коробкою передачі від 21 серія 1990 року буде виконано за ціною з чергою. Нині магазин виконує замовлення, які надійшли в грудні 1989 року... Постачання магазину двигунів за фондами 1990 року здійснюється вкрай недовольно. Із заявлених магазином 15000 штук двигунів з коробкою надійшло лише 4217 штук...».

Ось так і я розумію працівника магазину, що постійно перебуває в області пошуку: виставити штрафні санкції постачальникові він практично не може. Три роки тому магазин скористався своїм правом щодо карбюраторного заводу в Ленінграді заїжди не одержав год-

ного карбюратора, а лише ремкомплект.

Отже, я особисто зв'язався з керівництвом Мелітопольського моторного заводу. Щодо конкретного прохання Дмитра Панасовича Надея.

— Ви проводите декади миру, комуністичні суботники, перерахуєте кошти... А чи можете на частину цих коштів додатково виготовити один двигун з коробкою і направити їх колишньому фронтовому розвідникові?

— Гадаю, зможемо.

Будемо вважати, для одного з тисяч інвалідів шкортини час виконання замовлення. А зветься, сильні замовників у «Послугу»? 500 тисяч чоловік. Останнім часом додалось близько 150 тисяч юнаків, які втратили руки й ноги на війні в Афганістані. Та за тієї ситуації, що склалася на Мелітопольському моторному заводі, записки до автозавода ЗАЗ-968М їм чекати не рік і не два.

Після підготовки цієї нереспондентної мінюло чимало часу (газета опублікувала кореспондентний лист ветерана), в очікуванню двигунів все не було. І ось я беру відраження до Мелітополя. В свою чергу, редакція відправила телеграму дирекції моторного заводу. «Невже ми спільно не можемо допомогти конкретній людині?» — так ми перше запитання заступника директора заводу В. Миколю Грабоову. Він тязько зітхав: через місяць-два під-

приємство взагалі може зупинитися, бо міністерство не вирішує питання постачання вузлів та агрегатів, які раніше надходили з країн Східної Європи. Я маю зрозуміти становище керівника заводу, який до цього — становив керівників «Послугу».

Безумовно, журналіст не повинен перетворюватися на постачальника й експедитора, та в даному разі треба було взяти справу на себе, аби довести чинимим з райвійськомату, содзавбу, «Послугу», що вони займаються звичайнісіньким «кабінетним футболом», в конкретна проблема вирішується без особистої напруги.

Не встиг я повернутися з відраження, до редакції телефонував Дмитро Панасович Надей: завод повідомив, що оплатив замовлення, і виготовлять коробку передачі на двигуні, найбільш часом. Прямімо на душі: ти довів зусиль і незалежно людина наперед відповість «активний спосіб життя». Цікаво, що відчувать службові особи, які зарплата одержують за те, що вирішувати проблеми інвалідів, але не вирішують їх: а справно складають статки (що під силу звичайним статистам чи обліковцям) заяв: чекайте, може, докажеться...

Олександр МИХАЙЛОТА, власний кореспондент «Тисясу України».

Мелітополь — Запоріжжя.

Експрес-новини

Учора міністр закордонних справ СРСР А. Безсмертних розпочав поїздку по ізраїльському Єрусалиму, після чого він здійснить візит до Тель-Авіву, у намірі відвідати цього зустріч з керівниками США Д. Бейнером. Вони обговорюватимуть питання про уклад конференції з питань миру в регіоні.

В травні у другій половині авіа президент США Д. Буш

прийняв ізраїльських президентів республіки, прем'єр-міністра Егонія Салівара, Голову Ради Міністрів Ітайа Гаманіса і Голову Верховної Ради Литви Лайчасеріс, які поінформували президента про ситуацію, що склалася в республіках, і звернулися до Буша з закликом довести до кінця процес споконстану в Нормандії з ізраїльцями та співробітництва в Євро-

пі, що відбувається в червні в Берліні.

Міністр економіки ФРН Ю. Мюлленберг, перебуваючи в США, заявив, що Захід має надати Радянському Союзу імпортомостовити економіку, інакше, за його словами, СРСР перетвориться у джерело загро-

зи для всього світу через свою внутрішню нестабільність.

Позачергову в інтерв'ю газеті «Вісник» після зустрічі з міністром закордонних справ СРСР Б. Лужковим підписав свою думку, що Радянський Союз приречений на диктаторство, і заявив, що збройним насильством не можна досягти миру, тільки шляхом переговорів на посаді міністра.

Ціна співробітництва

«Зустріч двох країн Болгарії, України і Росії» відбувається з 3 по 7 червня у Варні. Спліну акцію запанували Українське товариство дружби і культурного зв'язку із зарубіжними країнами та федерация дружби «Болгарія — СРСР».

Юлії Корнєй від цього чекають учасників зустрічі? Я зазначив у Софії і поїхав на конференцію, голову комісії з економічного і науково-технічного співробітництва Федерації «Болгарія — СРСР» Анастас Тасову.

— Основна мета зустрічі — задоволення інтересів компаній між державними і приватними фірмами. У її рамках організуються, зокрема, шкільні лекції про приватизацію, землю, про закони щодо захисту конкуренції та іноземних інвестицій, консультації спеціалістів з культури, реставрації пам'яток, підприємств, виставки рекламних матеріалів і товарів, відвідування ринку фірм у Варні та у прилеглих районах. На мою думку, дуже важливо, що учасники зустрічі надаються необхідне право розповсюджувати свої рекламні матеріали, експонувати продукцію, вільно користуватися даними про діяльність інших фірм. Для цього їм пропонується сучасна комп'ютерна система.

— Проведення такої представницької зустрічі потребує величезних коштів...

— Безсумнісно. Ціна участі в ній для радянської сторони — 3,5 тисячі карбованців. Для болгар — 2 тисячі левів. Ми задоволені в цій зустрічі і тому йдемо на чималі витрати. Маємо хороших спонсорів. Це, зокрема, Болгарська торгово-промислова палата. Міністерство зв'язків, інформатичних зв'язків, Спліна болгарських підприємств, Перший приватний банк, авіакомпанія «Балкан».

— Як умови будуть створювати для учасників зустрічі?

— Болгарська сторона пропонує сервіс міжнародного класу. Представники ділових кіл проживають у бізнес-центрах вищої категорії «Сонячний день». Основні нагоди проводитимуться у Варненському фестивальному комплексі. Перебачається культурна програма.

Р. С. Ті, хто має інтерес до цієї зустрічі і фінансові можливості, повинні звернутися в центр сприяння бізнесу, громадянським і економічним зв'язкам Українського товариства дружби. Адреса: вул. Нірвана, 32, тел. 293-49-01. Але роботи не треба терміново.

А. АНДРИЩУК

Наш прес-клуб

ЦЕНТР: ЧИ ДАЛЕКО ДО ЦЕНТА?

Економісти вважають, що в найближчі місяці може відбутися різке падіння курсу радянської грошової одиниці, в це може породити зниження внутрішньополітичної стабільності та іноземних капіталовкладень.

Відвіст спостерігачів привітали прийняте третєго квітня президентом Михайлом Горбачовим рішення застосувати надальш аукціонний курс на рівні 27,6 карбованців до 1 долара для туристичних угод. По суті, це випереджає «чорний ринок» і девальвує національну грошову одиницю більш як учетверо.

Цей реформаторський крок, покликаний сприяти додатковому припливу доларів у державний банк, м'якшіє частково вирішити проблему гострої нестачі доларів валюти, через що радянські ділові підприємства не можуть розплатитися за імпортом, навіть зі своїми традиційними партнерами у Східній Європі.

Разом з тим деякі експерти занепокоєні: невідання серія економічних переворотів у Радянському Союзі викликає в грошово-фінансової плані єдиної Пандори, що може призвести до ще більшого падіння курсу карбованця щодо твердих валют.

«Надзвичайно легко побачити, як в результаті процесу підвищення ціни і зарплати плати, що поступово високоросло, курс карбованця щодня долає 200!», — сказав Рейт Крейн, старший економіст з «Пенсінгтон інк», консультант фірми, яка базується у Вашингтоні.

Питання, що хвилює сьогодні бізнесменів, звучить так: чи мають намір радянські службовці особи неукліливо

втілювати в життя свої плани, якими передбачається діяти на тижнях, проводячи валютні аукціони, що дозволять карбованцю знаходити свій власний, природний рівень, вперше відійти від централізованого контролю? Якщо це трапиться, вважає дехто, то заявляти інфляції, що статистика непередбачує, стане подальше падіння курсу карбованця, що наводило б жах як на споживачів, так і на вкладників.

«Друкарський верстат вийшов з-під контролю, і, враховуючи це, зростання рівня інфляції та зниження вартості карбованця здається практично неминуєми», — зазначає Стивен Поппер, економіст з «Ренд корпорейшн» — «смокового тресту», що базується в Санта-Моніке (штат Каліфорнія).

Девальвація цього ключового курсу може стати предтечею до довготривалої конвертованості карбованця, що фактично дозволить підключити радянську економіку між іншими від іноземної конкуренції, до діяльності світового ринку. Однак пониженої невизначеності падає над залученням радянської системою, яка зберігає окремі і більш високі обмінні курси для комерційних угод та статистичних цілей.

«Якщо ви займаетесь бізнесом, то найперше наше запитання буде таким: для чого вам потрібні радянські карбованці?» — сказав Харі Шаніро, старший науковий співробітник з Фонду Карнегі для сприяння загальному миру. — Можливість зміни курсу карбованця — це можливість руху лише в одному напрямку.

Оскільки іноземні компанії, зайняті бізнесом з Радянським Союзом, мають право об-

мінювати певні обсяги прибутку у карбованцях на гроші, валюту, деалз з них, згідно з наявними даними, заробляють карбованці понад ліміт, що змушує їх вибирати між двома варіантами: тримати їх карбованці в себе чи обмінювати їх на чорно-ринокну валюту.

Хоча подальше падіння курсу радянської грошової одиниці відбіє бажання в будь-якого тримати карбованці, це може стати вигідним для тих, хто бере позик в карбованцях з перспективою погасити борг по нижчій вартості, сказав Шаніро. Ризик пов'язаний з валютною реформою, яка може зробити всі розрахунки безглуздими.

Цікавим є те, що деалз з найбільш нещадних західних критиків Горбачова за обережності оптимізмом сприйняв його останні зусилля.

«Я муту сподіваюся, довіряйте там, де довіряє заслужено», — сказав Маршалл Голдман, директор Центру російських досліджень при Гарвардському університеті. — Схоже на те, що він наважиться пробирати різні аспекти реформи. Питання в тому, чи буде він, як і досі, відчувати спокусу скрутит